

Leto XVIII.

Štev. 20

Uredništvo in uprava se nahajata v Kranju štev. 173.
Telefon štev. 73.
Naročnina polletno 20 Din,
četrtletno 10 Din
Izhaja vsako soboto

Gorenjec

Doplate sprejema uredništvo do torka svečer. Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Za odgovor priložite znamko
Govorilne ure uredništva ob ponedeljkih od 10. do 11. ure dopoldne.

Tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Nedeljski počitek

Svet je poln grenke ironije. Na eni strani lakota, pomanjkanje, revščina, na drugi strani pa preobilica pridelkov. Večkrat smo že brali, kako v Ameriki s pšenico kurijo lokomotive, kako v Braziliji mečejo milijone vreč kave v morje, kako kje drugje uničujejo raznovrstne pridelke. To pač jasno dokazuje, da nimajo ti ljudje, ki takšne bedastoče počenjajo, trohico krščanstva v sebi. Človek ne more misliti, da bi bilo kaj takega sploh mogoče, da delajo to še pametni ljudje. Pa to delajo pametni, prebrisani ljudje, veliki trgovci, prekupci in podjetniki. Žalostno!

Podobno ironijo vidimo pri praznovanju nedelje in praznikov. Na eni strani množice brezposelnih, ki bi v resnici radi delali, na drugi strani pa vidimo, kako nekateri tovarnarji in podjetniki silijo delavstvo, da mora delati tudi ob nedeljah. Imamo zakone o nedeljskem počitku, imamo zakone o 8 urnem delavniku, pa morajo ponekod delati cele nedelje ali morajo delati pozno v noč, celo do treh ali štirih zjutraj. Seveda pride bolezen, katastrofa nad delavca, pa se opraviči s tem, da se reče, da je bil pač slabega zdravja. O ironija!

Žal da imamo tudi v Kranju slučaje, ko se krši nedeljski in prazniški počitek in se delavstvo sili, da mora tudi ob nedeljah delati. Podjetniki pravijo in se izgovarjajo, da gredo delavci »prosto-voljno« na delo. No, koliko je pri takem nedeljskem delu proste volje, menda pametnemu človeku, ni treba pripovedovati. Če nočeš, pa pojdi, bomo pa drugega dobili — to je pač geslo kapitalista.

Zavedati se moramo vendar, da je praznovanje nedelj in praznikov velikega pomena za družino in narod. Kdor dela na to, da bi se ne praznovala nedelja res v krščanskem smislu, tak človek je proti družini in proti narodu.

Delovni dan razkropi družino na vse strani in se posamezni člani družine ne vidijo cel teden. Nedelja pa zbere družinske člane in jih spet združi v družinsko občestvo, v družinsko enoto. Starši in otroci gredo skupno v cerkev in vsi pomolijo k Bogu in se morda vsi snidejo pri obhajilni mizi. Kako vendar to lepo vpliva na posamezne družinske člane, kako jih nekako obrusi v njihovih slabostih in goji pravo družinsko zavest. Kako prenovljeni se vrnejo na dom! In potem doma vsaj enkrat v tednu posedejo skupno k mizi in se pogovorijo o vsem tem, kar jim je na srcu, se posvetujejo in zabavajo. Koliko moralne in etične moči je v takšem družinskem življenju. Človek je vendar čuteče bitje in ne morda brezčuten, mrzel stroj. Marsikaj hudega bi se odstranilo iz naših družin, če bi se družina sešla ob nedeljah in se prijateljsko med seboj pogovorili. Posamezni družinski člani bi se zavedli, da jih vendar družini neka globlja misel da jih družini silijo delati tudi ob nedeljah in se prijateljsko med seboj pogovorili. Posamezni družinski člani bi se zavedli, da jih vendar družini neka globlja misel da jih družini silijo delati tudi ob nedeljah in se prijateljsko med seboj pogovorili.

Nedelja bi morala biti za družino velik blagoslov in bi tudi bila, če bi jo prav praznovali.

Praznovanje nedelje je nadalje velikega pomena za celokupni narod. Nedelja nas poziva k češčenju božjemu. Le

dobro se zavedajmo: čim manj se bo pripogibalo koleno pred Bogom, tem večje orgije bo hudič uganjal na svetu. Praznovanje nedelje nas pozivlja k skupnosti in edinosti. Oni, kateri nočejo praznovati Gospodovega dne, bodo postali žrtev razporov in sovraštva. Če že dva ali trije, ki so zbrani v imenu Gospodovem, predstavljajo po besedah Kristusovih, veliko silo, koliko večjo silo bo predstavljal šele narod, ki ob nedeljah in praznikih napolni hrame božje in da Bogu dolžno čast. Ali se ne bodo ljudje, ki bodo zbrani v Cerkvi in skupno molili Očenaš, zavedli skupnosti, da so vsi ustvarjeni od Boga in da vsak na sebi nosi odtis božjih rok. V vsem javnem življenju, v gospodarskem, trgovskem in političnem bi prav gotovo tako kruto ne gospodarila kri-

vica in brezobzirnost, če bi vsi ljudje prav praznovali Gospodove dneve.

Pri tej priliki moramo omeniti še sledeče. Načrt novega obrtnega zakona predvideva, da bo pouk za vajence enkrat med tednom, drugičkrat pa v nedeljo in sicer od 8—12 ure. Kaj se to pravi? Fant, vajenec, ki se bo 3 leta učil kake obrti, ne bo mogel tri leta hoditi k službi božji. In kakšnega pomena je vendar to za mladega fanta, mladega vajenca. Torej v najvažnejših in najkočljivejših letih bo ostal vajenec brez verskega in moralnega pouka in ne bo mogel zadostiti verski dolžnosti. Potem vendar nikar ne govorimo o surovosti in brezobzirnosti obrtniških vajencev. Prav je imel protestni shod preteklo nedeljo, ko je protestiral proti nedeljskemu pouku na obrtnih šolah. — nih.

Kranj in delavstvo

Neredko se sliši v Kranju mnenje, da je treba skrbeti, da se delavstvo ne bo naselilo v mestu, da ne pridejo obnemogli delavci v starosti ali boleznih v breme občini. Vsled dosedanjih razmer se je mogel le mal delavstva, ki je zaposleno v kranjskih tovarnah, naseliti v območju kranjske občine. Delavstvu se niso preskrbela cenena stanovanja in ne cenene stavbne parcele.

Okoliške občine se radi tega upravičeno pritožujejo, da bodo imele čez nekaj let polno onemoglih delavcev, ki so pustili svoje najboljše moči v kranjskih tovarnah in ki so pustili tudi večino svojega zaslužka v Kranju, ki pa bodo prišli v breme okoliških občin.

To je vsekakor nesocialno! Če je Kranj sprejel v svojo sredo industrijo in vleče od nje dohodke, se pač spodobi da nosi tudi slabe posledice industrije in to so ravno onemogli delavci, za katere se ni dovolj poskrbelo.

Ogromna večina delavstva v kranjskih tovarnah stanuje daleč zunaj mesta. Delavec pride že od dolgega pota pogosto ves izmučen v tovarno, potem mora pa še delati 8 do 10 ur. Mnogi si z dolgo potjo naravnost uničujejo svoje zdravje. Pozimi in sploh v slabem vremenu prihajajo nekateri po 2 uri daleč v Kranj na delo! Koliko je pri teh dolgih in samotnih potih pa še moralne nevarnosti in škode...!

Jasno, da delavstvo stremi po tem da si najde stanovanje v bližini tovarne in v bližini mesta.

Ker pa delavstvo ni našlo v mestu gostoljubja in ne možnosti, da se naseli so se razvile v bližnjih vaseh cele delavske kolonije. Okoliške vasi so danes že dobile popolnoma delavsko večino! Pridno in varčno delavstvo si je v okolici Kranja že dogradilo polno malih delavskih hiš, in mnogi se pripravljajo, da si vsaj v bližnji okolici Kranja dograde vsaj mal domek, kjer bi skromno in mirno živeli, da se ni treba potikati po tujih stanovanjih in da ni treba cele ure daleč hoditi v Kranj.

A ta buržujski, liberalen in nesocialni duh delavcu tudi v bližnji okolici Kranja ne privošči skromnega stanovanja oziroma lastnega doma, in hoče, da bi se delavske kolonije še dalj od Kranja

odmahnile. Nad vse žalosno je, da gotove osebe prigovarjajo celo predstavnikom sosednjih občin, čemu puste, da se zidajo v njih občini male delavske hišice, ker si bodo nakopale v občino polno revežev, za katere bo morala občina kdaj skrbeti. Ne smete misliti, da smo si to izmislili! Mi bi mogli navesti osebe z imenom, ki delavstvu niti v sosednjih občinah ne privošči skromnega kotička. Ta buržujski liberalno-kapitalistični duh je tako umazan, da ga moramo javno obsoditi.

Napačno bi bilo, če bi kdo dožil našo industrijo, da se brani delavcev v bližini. Pribiti moramo, da so naši industrijski kapitalisti stokrat bolj socialni, kakor nekateri, ki poznajo socialni čut le ob gotovih prilikah, recimo za parado ali pa za agitacijo.

Vsa industrijska podjetja v Kranju žele, da bi se njih delavstvo naselilo v bližini, ker je to v interesu industrije same, le liberalni, plesnivi in korumpirani buržuj ne privošči delavcu, da bi zgradil v bližini mesta skromen kotiček, ker ga motijo v njegovem estetskem čutu skromne delavske hišice.

Ta nesocialni duh pa more prinesiti veliko škodo mestu Kranju samemu. Ni treba misliti, da se bo Kranj otesel socialnih bremen za onemoglo delavstvo. Prepričani smo, da bo prej ali slej na ta ali drugi način moral tudi Kranj poskrbeti oziroma prispevati za one delavce ki so bili zaposleni v kranjski industriji, pa so onemogli in padli v breme drugim občinam. Znan nam je resen projekt, ki je meril na to, da se socialna bremena razdele pravično na vse občine in ta projekt bo prodril prej ali slej. Poleg tega pa obstoji še druga nevarnost. Delavstvo je najboljši odjemalec! Vsi obrtniki in trgovci že danes vidite, kako je padla kupna moč kmeta. Delavec pa vse, kar potrebuje, kupuje... Ali mislite, da bo delavstvo res hodilo kupovat v Kranj, če se ga bo mesto na vse kriptje otesalo. Če bo šlo tako naprej in bo prebivalo delavstvo le v gotovi razdalji od Kranja, potem bo postalo sedanje mesto Kranj mrtvo, brez trgovskega življenja, kakor je n. pr. danes trgovsko mrtev oni del Ljubljane, kjer ni prometa in ne delavstva... Velike trgovine se bodo razvile

izven mesta. Takrat bodo dobili kranjski trgovci skomine po okliških vaseh, a bo prepozno. Ne samo iz socialnega stališča, tudi iz trgovsko praktičnega stališča resno svarimo pred tem duhom, ki odbija delavca iz mesta in ga hoče držati v gotovi oddaljenosti od mestnega območja.

Novo kopališče

Poročali smo že, da je Banska uprava na pritožbo nekaterih meščanov razveljavila vse sklepe, ki jih je Kranjska mestna občina napravila glede gradnje kopališča. Mestni očetje bodo morali vsled tega o vseh velikopoteznih načrtih glede kopališča ponovno sklepati ter bo meščanstvo, ki plačuje davke, imelo priložnost, da se bo z njimi podrobneje seznanilo.

Kakor znano je občina svojčas sklenila napraviti kopališče, ki sme veljati z vsem skupaj največ 700.000 Din. Mesto, da bi se v okviru tega za današnje razmere velikega proračuna skušalo napraviti kopališče, je občina, ne oziraje se na zakonske predpise, dala napraviti načrte, katerih izvedba bi veljala okoli 2 in pol milijona dinarjev, ali pa še več in je faktično že začela ta načrt izvajati. In tako bi se zgodilo, da bi se meščani, misleči, da bodo obremenjeni le za 700.000 Din, naenkrat znašli pred dejstvom, da bi jih zadolžili najmanj za 3 kratno svoto. Tak način gospodarjenja pelje pri vsakem zasebniku prav gotovo do gospodarskega pogina, tak način mora tudi javno gospodarstvo peljati do katastrofe, tako javno gospodarstvo pa tudi nasprotuje zakonskim predpisom. Zato je banska uprava, čim je o teh namerah kranjske občine izvedela, poslala v Kranj svojega luradnika da je na licu mesta proučil položaj, nakar je ves dosedanji postopek občine glede kopališča razveljavila.

Odloku, ki ga je Gorenjec že dobesedno prinesel, je priključeno poročilo, ki ga je napravil višji banski svetnik ing. Mencinger in ki ga po našem mnenju mora občina vsakemu davkoplačevalcu na zahtevo pokazati. Iz tega poročila izhaja predvsem, da je bila kritika meščanstva o predragem kopališču in prevelikih stroških za kopališče povsem opravičena. Ing. Mencinger ugotavlja, da bi po predloženih načrtih izvršitev kopališča v navadni izpeljavi veljalo s svetom vred ca 1.850.000 Din, pri čemer pa ne upošteva celo vrsto del, brez katerih bi se kopališče ne dalo uporabljati in ki bi veljali tudi okoli pol milj. dinarjev.

Mencingerjevo poročilo pa je še bolj zanimivo v onem delu, v katerem pripoveduje, kako so si občinski možje zamislili finansiranje tako drage naprave, o čemer bomo poročali še pozneje. Kakor pa smo čuli namerava kranjsko gospodarsko društvo prihodnje dni javno razpravljati, nakar že danes opozarjamo naše čitatelje.

Banane, hruške in kakteje,
Naravno, kakor trgal bi jih z veje,
Tone jih ustvari,
Za par dinarčkov jih podari.

TE DENSK E NOVIC E

Zadnja pot župnika Pibra

KRANJ. Renovacija župne cerkve je v polnem teku. Sedaj se strga vrhni omet. Pokazalo se je, da so rebra vsa bila v začetku preoblečena z žganim apnom, da se tako nekako konservira slab kamen, ki rad razpada. Prvotna barva stropa je bila slonokoščena, rebra so bila pa barvana z neko rumenkasto barvo. Pri strganju ometa so se odkrile starinske slike, ki so slikane na suhi zid. Kakor vse kaže, so te slike toliko stare, kakor cerkev. Slike so že precej obškodovane. Ko bodo vse odkrite in pregledane, se bo odločilo od strokovnjakov.

Dijaški zavod v Kranju sprejema v vso oskrbo dijake iz dobrih, poštenih družin, ki so lepo vzgojeni in so z odličnim ali prav dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. Pod istimi pogoji se sprejemajo tudi dijaki iz višjih razredov. Redno življenje in verska vzgoja skušata dijaku nadomestiti dom in ga obvarovati pred nevarnostmi mestnega življenja. Podrobne informacije in navodila za sprejem daje vodstvo Dijaškega zavoda v Kranju.

Vodovodni odbor za mesto Kranj in okolico je dal z 11. junijem — torej skoro en mesec po vložitvi prošnje — dovoljenje, da se napelje vodovod iz vodovodnega omrežja na parcelirano zemljišče za hujanskim gozdom. V tem odloku pa se pripominja sledeče: Ker bo de to ozemlje spadalo najbrž pod regulacijski načrt mesta Kranja in okolice, ki se izvršuje, se napeljava dovoljuje na vašo lastno odgovornost. V slučaju, da bi bilo potrebno kdaj pozneje napeljavo preložiti, se bode moralo to izvršiti na vaše stroške in nevarnost. Ta pripomba se nam zdi nad vse čudna. Občina Predoslje je vendar samostojna občina, ravnotako kakor Kranj. Kranj je ravnotako „selska“ občina kakor druge okoliške občine, ima le naslov mesta, mestnih pravic pa nima, saj voli z podeželskimi občinami in po zakonu ne spada med prava mesta. Nima torej nikakih mestnih predpravil pred deželskimi občinami. Čudno se nam torej zdi, da bi kranjski regulacijski načrt, ki se baje že dela, veljal tudi za okoliške občine. Mogoče, da ga okoliške občine sprejmejo, toda to je od njih odvisno, ne pa od Kranja. Vodovodni odbor piše, da se regulacijski načrt za Kranj in okolico že izvršuje. Kdaj pa so bila dela za ta načrt že razpisana? Zdi se nam, da se izvršujejo šele geodetska dela, o kakem načrtu, ki se izvrši na podlagi geodetskih del pa še ni duha ne sluha. Zdi se nam torej, da se regulacijski načrt še nič ne iz-

Tako veličastnega pogreba šenčurske godbe, ki je igrala žalne koračnice. Nato so prišli gasilci in duhovniki okrog 50 po številu. Krsto so nosili gasilci. Za krsto so šli sorodniki in razni odličniki in končno veliko število ljudi. Med odličniki smo opazili ministra n. r. g. ing. Serneca, okrajnega glavarja iz Kranja, senatorja g. dr. Rožiča in še mnogo drugih.

Pogreb se je pričel ob 10. uri in se je končal šele okoli pol ene. Pogrebne obrede je opravil stolni dekan g. dr. Franc Kimovec ob asistenci blejskega župnika Zabreta in tržiškega župnika Vovka. Po blagoslovu trupla so pevci lepo in občuteno zapeli žalostinko, na kar se je razvil žalni spreved. Krenil je ob potočku po vasi navzgor, kakor bi se hotel župnik Piber osebno posloviti od vsake šenčurske hiše posebej. Žalnega spreveda se je udeležila vsa šenčurska šolska mladina pod vodstvom svojega učiteljstva. Otroci so s cvetjem potresali pot, koder je šel spreved. V sprevedu so šle nadalje Marijine družbe ki so glasno molile rožni venec. Nekako v sredi spreveda je bila uvrščena šen-

vršuje. Pa tudi, če se izvršuje radi tega načrta, ki ga še ni, vendar ne more biti omejena občina Predoslje v njeni samoupravi! Radovedni smo pa tudi, koliko časa bo še treba čakati na ta načrt, ki se „že izvršuje“? Ali naj tačas počivajo vsa stavbna dela v Kranju in okolici? Ali naj se tako rešuje gospodarska kriza. da naj radi nekega načrta, o katerem se šele govori, počiva vse delo? Ali naj ta čas zidarji in stavbeniki sedejo pred rotovž, pa naj čakajo, kdaj se bo porođilo to neboljeno dete, regulacijski načrt?

Krajevna protituberkulozna liga v Kranju je pričela z delovanjem proti tuberkuloznega dispanzerja pod osebnim vodstvom šef zdravnika g. dr. Neubauerja iz Golnika in sicer se vrše ordinacije v ambulatoriju ekspoziture OUZD v Kranju vsak ponedeljek in četrtek od 16. ure dalje.

V dispanzerju se bo strokovno preiskovala predvsem pljučna tuberkuloza z vsemi modernimi sredstvi sodobne medicine.

V smislu čim uspešneje borbe proti tuberkulozi vabimo vse, da poiščejo v dispanzerju potrebno pomoč in primeren nasvet.

čurska godba, ki je igrala žalne koračnice. Nato so prišli gasilci in duhovniki okrog 50 po številu. Krsto so nosili gasilci. Za krsto so šli sorodniki in razni odličniki in končno veliko število ljudi. Med odličniki smo opazili ministra n. r. g. ing. Serneca, okrajnega glavarja iz Kranja, senatorja g. dr. Rožiča in še mnogo drugih.

Ko se je žalni spreved vrnil v cerkev, je stopil na prižnico stolni kanonik g. dr. Franc Kimovec, ki je očrtal v kratkem delo pokojnika. Posebno je omenjal pokojnikovo dobrosrčnost, delavnost, skrb za farane, vse to v službi in skrbi za časni in večni blagor svojih župljanov. Po slovesni žalni službi božji so odnesli pokojnikovo truplo na pokopališče, kjer so ga položili tik pod križem sredi pokopališča. Vse žalostno vreme, ves čas pogreba je naravnost lilo ni niti euega odvrnilo, da ne bi vztrajal do konca pogreba in da se ne bi poslovil od župnika Pibra. Po opravljenih pogrebnih molitvah, se je pri odprtem grobu poslovil od svojega župnika minister n. r. ing. Serneca z lepim govorom. Pogreb župnika Pibra je pričal, kako ljudstvo spoštuje duhovnika, ki ima dobro srce in odprte roke za svoje ljudstvo.

Delovanje dispanzerja je brezplačno za vsakogar.

Pomočniški izpiti. Skupno združenje obrtnikov v Kranju obvešča svoje člane, da se bodo vršili meseca julija pomočniški izpiti. Prijave se sprejemajo do 25. junija t. l. v pisarni združenja. Čas in kraj izpitov bo pravočasno objavljen.

Novi kranjski časopis. V zadnji številki našega lista smo poročali, da bo v Kranju pričel izhajati nov časopis. Tedaj še nismo vedeli za ime novega lista. Pred kratkim nas pa je prijatelj našega lista obvestil, da se bo novi kranjski list imenoval „Kopališčni glasnik“. Res, prav primeren list, sedaj, ko bomo dobili tako moderno kopališče.

Moderno tiskarsko podjetje, specialno urejeno za izdelavo raznovrstnih letakov, reklamnih tiskovin in plakatov v eno in večbarvnem tisku po najmodernejših načrtih. Vsa v stroko spadajoča dela izvršujemo točno in poceni.

iskarna Tisk. društva v Kranju

Heissdampfdichtungs- materijal.

Še vedno ne vemo, kaj je Heissdampfdichtungsmaterial. Slišimo pa že toliko, da je kranjska občina tega materiala kupila za okoli 15.000 Din, da je nakup izvršil župan sam in da občina sedaj nima zanj nobene uporabe. Prosimo g. župana, da nam zadevo pojasni, ker se uredništvo „Gorenjca“ komaj otepa številnih vprašanj glede »Heissdampfdichtungsmateriala«.

V Kranju je umrl pri tistu g. dr. Novoseljskemu g. Vasilij Radionov, bivši kozaški divizijski general. Pokojnik je bil rojen leta 1859 na Ruskem v mestu Novočerkask. Najprvo je študiral gimnazijo; po končani gimnaziji je odšel na vojno akademijo in sprva služboval v atamanskem artilerijskem polku. Med vojno je bil komandant raznih kozaških polkov, postal je brigadni in nato pa divizijski general.

1920 je odšel iz Rusije in se naselil najprvo na otoku Lemnosu v Egejskom morju. Od tamkaj je pa odšel v Jugoslavijo, kjer je bival največ pri dr. Novoseljskemu, zadnji čas v Kranju. Zadnje tri mesece je bolehal na vnetju pljučne mreže in za oslabelostjo srca. Pokopali so ga preteklo nedeljo na kranjskem pokopališču ob obilni udeležbi ljudstva. Naj mu bo lahka zemlja slovenska!

Slepič razsaja. Zadnji čas se v Kranju neprestano ponavljajo slučajji vnetja slepiča. Več bolnikov in bolnic je moralo iskati pomoči v ljubljanski bolnici. Kako primerno bi bilo, ko bi v Kranju imeli bolnico. Uverjeni smo, da bi vendar v Kranju bila zelo primerna primerna bolnica, katera naj bi služila še ostali Gorenjski.

Umri je na Viru pri Domžalah dne 11. junija tovarnar in lastnik valjčnega mlina g. Franc Majdič. Vse svoje lepo premoženje je volil svojemu nečaku g. Francu Majdiču, trgovcu v Kranju.

Za solnčenje

vzemite le ECA KREMO, ki Vam najbolj otemni polt in Vas varuje pred opeklino! Škatlja Din 6. — Drogerija B. ŠINKOVEC, KRANJ.

Valvazor o Kranju in Kranjcih

V mestu Kranju, čisto nad Savo, stoji grad, ki se sedaj imenuje Kieselstein. Če gleda človek z njega na Savo vživa izredno lep pogled.

Ime Kieselstein (= Kremen) mu je dal enako imenovani kamen, ker je tako grad kakor mesto iz takega kamena sezidano in tudi stoji na njem.

V gradu (to je današnje poslopje okrajnega glavarstva) je tudi dober vodnjak, ki grad preskrbuje z vodo, ker razen njega ni niti v gradu niti v mestu dobiti kakega vodnjaka. Nasprotno pa morajo meščani dobivati vodo iz Kokre ali Save in jo po precejšnji strmini nositi v mesto. V vročem letnem času zaliva pot nosače vode, ko sopihajo po strmini. Radi tega je nastal tudi pregovor, da je v Kranju več vina kakor vode.

Mesto ima čiste in lepo zidane hiše, dasi sicer ni veliko. Tesno ob mestnem obzidju stoji kapucinski samostan, ki so ga sezidali l. 1640.

V mestu je farna cerkev in več drugih, kjer se pridiga samo rim-katoliška

vera. L. 1556 je ljubljanski škof Urban Tekstor pridigal na nekem žegnanju javno proti luteranski veri, ki se je tedaj razširila po vsej deželi. Ta vera je precej dolgo obdržala, tja do leta 1579, ko je nadvojvoda izgnal iz mesta Jerneja Knaflja, evangelijskega pridigarja. Knafelj pa se je zatekel k baronu Adamu na grad Brdo in tam pridigoval. Kranjski meščani so ga hodili poslušati, dokler jim ni bilo prepovedano, če nočejo zgubiti vseh pravic in vseh svoboščin.

Kranjci imajo različne svoboščine in lepe privilegije toda zelo so nenaklonjeni tistemu, kdor bi jih hotel videti. Tudi meni „ni uspelo, da bi jih videl; večkrat sem o tem govoril, mojji dobri prijatelji so mestnemu sodniku o tem pisali in sam sem mu poslal svojega sla. Na svoja pisma mestnemu sodniku nisem dobil nobenega odgovora. Celo svojega pisarja sem v Kranj poslal, ki je govoril z mestnim sodnikom, pa je rekel da imajo sicer lepe privilegije, da pa jih nočejo nikomur pokazati. — Toliko sem zvedel o Kranju od njihovega sodnika. Ko mi je še rekel ali hočem popisati privilegije ali tajnosti, sem ga brez zdrava zapustil.

Privilegiji služijo slovesu mesta, če se objavijo, bolj kot njih skrivanje in sijaj bolj kot senca. Nihče ne skriva svojih častnih pravic in svoboščin pod mernikom. Ti dobri ljudje pa imajo posebne manire in raje puste svoje privilegije moljem in drugi golazni kakor pa avtorju da bi jih objavil. Kakšne namene imajo s tem skrivanjem, ne vem, mislim pa, da imajo od tega več škode kakor koristi. (Tako so n. pr. imeli skupaj z Ljubljanci pravico predlagati in postavljati duhovnika za neko cerkev. Ob času potrebe niso nikogar predlagali in so tako zgubili to pravico, ki je prešla v roke Ljubljancem). Razumnemu bralcu bo takoj jasno, da so samo zato zgubili lepo staro pravico predlaganja pri tem beneficiju, ker svojih privilegijev niso hoteli nikomur pokazati. Če bo mogel tak ali podoben mestni sodnik pred Bogom dati odgovor, o tem ne govorim. Prisegel je namreč, da bo kar najbolje skrbel za mestno premoženje in ne bo nič opustil, kar bi služilo k njegovi koristi, časti in slavi. Dasi privilegijev še ni videl, si ni vzel urice časa, da bi jih pregledal.

Prebivalci kraja se pečajo z roko-delstvom in trgovino ter se pošteno preživljajo. To pospešuje tudi semenj na dan sv. Marka. Takrat priženejo sem mnogo lepih in rejenih konj na prodaj.

Kakor pišejo, je v Kranju l. 1311 hrabri vitez gospod Diepold iz Kamnika gospoda Baltazarja iz Lanšpreža, enako slavnega viteza, v nekem turnirju ubil in s tem ves rod končal, ker je bil njegov poslednji član.

Valvazor XI, 112—113

„Dnevi nizkih cen“
„JADRAN“ - KRANJ
od 2. 6. do 26. 6.

15% popusta za vse vrste damskih, moških in otroških čevljev v prodajalnah Kranj, Jesenice, Kamnik.

„Jadran“ čevlji so nad vse trpežni in domačega izdelka. Izkoristite ugodno priliko!

Gospod urednik! V zadnjem Gorenjcu so popisane zanimive občinske volitve v Trbojah, ki bi se bile izvršile po načinu ameriških banditov, če bi se bil načrt posrečil.

V tem dopisu iz Trboj je pisano o dveh avtomobilih. — Prvi, ki je prispel na volišče, je pripeljal kranjske orožnike, ki so stopili ravno pravi čas v volivni lokal in tam izvlekli izpod postelje dva možakarja. Kdo sta bila ta dva, me ne zanima. — Pač pa bi rad vedel, kdo sta bila ona dva, ki sta sedela v drugem, „močno zaželjenem“ avtomobilu, ki je prihupal pred volišče pet minut prepozno — ko so kranjski orožniki že opravili svoje delo — in sta zato morala oditi z dolgim nosom. — Govori se, da je bil eden teh dveh gospodov iz Stražišča, drugi pa iz Primskovega. Ali je to res? Tone Radovednež l. r.

ŠENČUR. Občinske volitve v Šenčurju. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile dne 15. oktobra 1933, se je udeležilo volitev 603 volilcev, od katerih je glasovalo po uradnih podatkih za listo Štera Jakoba 334 in za listo Umnika Antona pa 269 volilcev. Pritožba na upravno sodišče je navajala, da je glasovalo za listo Štera Jakoba le 204 in za listo Umnika Antona 399 volilcev. Skupaj torej tudi 603. Upravno sodišče je pritožbi ugodilo, ker se je izkazalo, da predstavnika Umnikove liste nista imela vpogleda v glasovalne zapisnike ter se je vršila ponovna volitev dne 3. junija 1934 katere se je udeležilo 536 volilcev in od katerih je glasovalo za listo Štera Jakoba le še 182 volilcev, za listo Umnika Antona pa 354 volilcev. Ta izid izkazuje razmerje, ki ga je navajala pritožba. Upravno sodišče je torej upravičeno razveljavilo prvo volitev.

SMLEDNIK. Občinske volitve v Smedniku. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile dne 15. oktobra 1933, se je udeležilo volitev 607 volilcev, od katerih je glasovalo po uradnih podatkih za listo Bohinjca Jerneja 309 in za listo Burgarja Josipa 299 volilcev. Pritožba na upravno sodišče je navajala, da je glasovalo za listo Bohinjca Jerneja le 215 in za listo Burgarja Josipa 392 volilcev. Skupaj torej tudi 607.

Upravno sodišče je pritožbi ugodilo ter se je vršila ponovna volitev dne 3. junija 1934, katere se je udeležilo 561 volilcev, od katerih je glasovalo za Bohinjca Jerneja le 176 in za Burgarja Josipa 385 volilcev. Ta izid izkazuje, da se je razmerje, ki ga je navajala pritožba, izboljšalo celo v prid liste Burgarja Josipa. Upravno sodišče je torej upravičeno razveljavilo prvo volitev.

CERKLJE. Vprašanje občinskega tajnika vzbujajo vedno več zanimanja pri cerkljanskih občanih in dela v njih vročo kri. Ne bomo se spuščali za enkrat v kritiko, kako je z upravo občine Cerklje, le mnenje in sodbo, ki vlada splošno med občani o tej zadevi, tako potrebni razčiščenja, bomo povedali.

Zadnjih 17 let je vodil posle občinskega tajnika g. Janez Omers. Med občani je bil splošno priljubljen. Vsakomur je bil vedno na razpolago. Dobro je razumel kmeta in zato ni bil nič kaj pretirano uraden, saj kmet tako sovraži vsak birokratizem, kar je znak njegove zdrave nature. Tudi vsi prejšnji župani, izbrani iz ljudstva svobodno, so ga radi imeli, saj jim je bil pri sitnem poslovanju desna roka.

Zadnje mesece pa smo opažali, da poleg starega tajnika nastopa kot nekak delovodja sin šol. upravitelja Julij Lapajne, ki je bil zadnja leta tako brez pravega posla. In tako se je zgodilo, da je dosedanji tajnik spoznal in tudi čutil, kako nezaželjen je postal po 17 letih v občinskem uradu; zato je ostal lepega dne doma, posebno še, ko so se mu

začele očitati razne denarne poneverbe. Kdo je to govoril in kaj je na tem resnice, o tem bo imelo zadnjo besedo še sodišče oz. upravne oblasti, saj gre za dobro ime splošno spoštovanega moža. Mi pa ugotovljamo pred vsem to, nad čemer so tudi ljudje najbolj ogorčeni: 1. da je danes na cesti invalid, ki je trošil 17 let svoje sile v korist občini, pa ne ve, ali mu bo sploh odmerjena kakšna pokojnina; 2. da se je odvezla v teh težkih časih možnost preživljanja možu, ki je oče oz. hranitelj 7 neprekrbljenih otrok; 3. da ljudstvo v občinskem uradu ne najde več njega, ki je tako dobro razumel kmečkega človeka.

Zato pričakujemo, da bo občinska uprava vso zadevo v kratkem uredila; če ne, naj v to poseže nadrejena oblast. Občani tako zahtevamo radi miru in pravice. Kaj pravite na to?

G. Omersu pa spoštovanje in zaupanje vseh cerkljanskih občanov!

Prostovoljna gasilska četa v Cerkljah pri Kranju, ki jo zastopa dr. Sajovic Stanko, odvetnik v Kranju, je naperila proti odgovornemu uredniku „Gorenjca“ zasebno tožbo radi članka

v „Gorenjcu“ z dne 14. aprila 1934 o ognju v Dvorjah pri posčstniku Francetu Korošču. O poteku in izidu postopanja bomo še poročali.

KRIŽE. Dne 9. t. m. je okrog 4. popoldne udarila strela v gospodarsko poslopje Zaplotnika Franca v vasi Gozd, uro hoda od Križ. Vnelo se je takoj in zgorelo tudi drugo gospodarsko poslopje. Rešili niso ničesar. Škoda je velika in je deloma krita z zavarovalnino. Poleg stoječa stanovanjska hiša se je tudi že vnela, pa so jo s pomočjo domačih gasilcev rešili. — Zaradi tega požara je bila v nevarnosti cela vas. Ako ne bi požara omejevala blizu stoječa lipa, bi ista usoda gotovo zadela blizu stoječo Podrogarjevo hišo. Sreča v nesreči je bila, ker je močno lil dež in tako preprečil nadaljni ogenj. — Toda kaj bi pa bilo, ako bi začelo goreti v poletni vročini? Za Gozd tedaj ne bi bilo rešitve. Tu se vidi, kako potreben bi bil vodovod, čeprav je vas razrita od hudournikov. Tu bi bila potrebna temeljita roka. Vas ima nekaj vodnjakov in korit, toda to je malenkost. Vodovod nam je nujno potreben.

Gospodarstvo

Propadanje našega lesnega izvoza

Poglejmo samo naše kraje, ki so izrecno navezani na lesno trgovino in gozdno eksploatacijo, kakor je to škofjeloški okraj, posebno poljanska in selška dolina, kjer je dohodek lesa padel za celih 75% in s tem padel promet v vseh drugih obrtih. V kranjskem srezu je bilo l. 1931 ca 180 lesnih podjetij, katerih število se je znižalo za 50% in ostali obratujejo le v skrajno skrčenem obsegu. Ljudstvo, v krajih, kjer je navezano v glavnem na dohodke gozda, je danes pahnjeno v najhujšo bedo, in nima zaslužka in ker tega ni, tudi ni kaj jesti. Zadeva lesne krize je bolj resna in težja, kakor si jo sami predstavljamo. Dvanajsta ura je lesnemu gospodarstvu odbila in le težko se bode dala zopet spraviti v normalen tir, ker zamudili smo mnogo časa, kateri se ne bo kmalu dal nadomestiti.

Ni pa še dovolj za uspešno razvijanje našega lesnega izvoza notranja gospodarska ureditev, s katero se odpravijo vsi navedeni nedostatki. **Notranje gospodarsko delo je mnogo odvisno od naše zunanje gospodarske politike, odvisno v katerem pravcu to vodimo na zunanje,** kakšne trgovinske pogodbe sklepamo s tujimi državami in kakšne koncesije dajemo in kakšne zahtevamo. V tem oziru nam je najboljši barometer naša trgovska bilanca. Ta bilanca nam kaže pot, po kateri treba da vozi naša zunanja gospodarska politika. Jasno je, da moramo onim državam, s katerimi imamo aktivno trgovsko bilanco dovoljevati primeroma več ugodnosti za uvoz njihovih izdelkov k nam, kakor onim s katerimi smo v trgovini pasivni, to je, da mi od njih več uvažamo kakor pa oni od nas izvažajo.

(Dalje prihodnjic).

Vino in žganje — banovinska trošarina. Izza dne 20. majnika 1934 se pobira banovinska trošarina na vino 1.— Din od litra vina in 5.— Din od litra absolutnega alkohola v sadnem žganju Banska uprava je dne 8. junija 1934 izdala finančni kontrolni nalog, da se za kritje transporta teh predmetov ne izdajajo nikaki transportni dokumenti (listine), če se ti predmeti nabavijo neposredno od vinogradnika. Prav tako ne plačajo banovinske trošarine **privatniki** (torej osebe, ki teh pijač ne prodajajo) na vino in žganje če tako pijačo naba-

MALI OGLASI
Za vsako besedo v malih oglasih se plača 50 par. Najmanjši znesek je 6D.

Otomane, divane, modroce in vsa v stroko spadajoča dela Vam nudi najceneje ter se priporoča **Viktor Tonejc** tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

Vsa soboslikarska in pleskarska dela izvršujem točno, solidno in po nizkih cenah. Priporoča se **Jernej Vomberger**, Cerklje 30.

Dekle išče nameščenja v trgovini ali kaj sličnega. Razume se tudi na gospodinjstva, gre kamorkoli. Poudbe na upr. Gorenjca št. 7724.

Iščem krojaškega mojstra, ki odda obrt radi ostarelosti v najem. Po goje poslati na upravo „Gorenjca“ št. 450.

Več rabljenih vinskih sodov naprodaj. Hrastje 17.

Lepo suho deteljo in seno proda po nizki ceni **Košnik Mihael**, Primskovo št. 39.

K vsaki kavi pripada dober dodatek! Torej tudi h Kathreiner Kneipovi sladni kavi samo pravi „Franck“ z mlinčkom!

Tudi pri Klandru v Rožni ulici se dobi vsak dan sveže pecivo, sladoled, torte itd. Priporoča se **Faletič Peter**.

Podaljšaj si življenje!

Življenje moremo podaljšati, boleznaj preprečiti, boleznj ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo uvrstiti in nesrečne osrečiti!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrnost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogih drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta poti je pa opisana v razpravi, ki jo je more vsakdo ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Postno zbirališče:

Ernst Pasternack, Berlin SO
Michaelkirchplatz 13. Abt. 91

vijo neposredno od vinogradnika (ali kmeta).

Občinski trošarini pa je zavezan vsakdo, ki te predmete prejme tudi za svojo rabo in od kogarkoli.

Ta odredba za gostilničarje nima nikakega pomena, ker ti plačajo občinsko trošarino poleg banovinske, najsi prejmejo te pijače od kogarkoli, izziva pa veliko nevoljo med njimi, ker pospešuje zakotna točenja.

Razglas o licitaciji. Tehnični oddelek sreskega načelstva v Kranju razpisuje za nabavo mostnic za most čez Pišnico v Kranjski gori I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 16. junija 1934, ob 11. uri popoldne v sobi tehničnega razdelka sreskega načelstva v Kranju. Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na znesek odobrenega uradnega proračuna Din: 18 816.— Predpisana kavcija znaša 1.900.— za naše in Din 3.800.— za tuje državljanje.

Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti povračilu napravniških stroškov med uradnimi urami v pisarni tehničnega razdelka sreskega načelstva v Kranju. Podrobnosti razpisa so razvidne iz razgleda o licitaciji na razglasni deski tehničnega razdelka.

V Kranju, 22. maja 1934.

Sresko načelstvo v Kranju.

Berite in širite Gorenjca!

Vsake vrste rolete, žaluzije, zavese in samonavijalci.

PETER KOBAL KLANJ

Dravska banovina - Jugoslavija

„PETKO“ SAMONAVIJALEC-SELBSTROLLER

Specijalni lastni izdelek dobavlja v vsaki množini in dimenzijah.

Zaloga pohištva. — Izdelovanje vseh najfinejših tapetniških del. Najcenejša postrežba, solidno delo. — Prepričajte se!

A. ŠINKOVEC st., Kranj 12, vrvarna

Priporočam vrvarsko blago lastnega izdelka: Štrange, uzde, vrvi v vsaki dolgoti in debelosti, razne mreže, sukanec, motvoz in tkanino (vreče) za čebelarje. — V zalogi imam vedno veliko izbiro bičev, bičevnikov, žime, morske trave, cvilha in vreč, domačega platna, platna za ponjave (plahte), vzmeti za postelje i. t. d. V izdelavo prevzamem vsako količino prediva.

Času odgovarjajoče vam očisti in zlika Vašo obleko, snežno belo opere perilo in ovratnike v kombinacijah tvrdka

FRANJO POTOČNIK

svetlolikalnica in kemično čiščenje oblek — Kranj

Cene času primerne!

Ali že veš, da so opanke, sandale in kapucin čevlji najboljši in najcenejši le pri znani tvrdki

Fr. Strniša, Kranj

Ako ne veš, pridi, kupi in prepričan boš!

Gorenjske mlekarske zadruge

(Skupni obrat) v Naklem

Nudimo cenj. občinstvu mleko in vse mlečne izdelke:

čajno maslo »deteljica«
sirotkino maslo
skuto za štruklje

Sire: Ementalec, eidamer, trapist, imperjal, liptaver, romadur, dessert.

Vse dobite v naših poslovalnicah v Kranju, Trziču, Jesenicah. Prepričajte se o dobri kvaliteti in nizkih cenah!

Kolesa!

Nova 900 Din, plašči od 40 Din dalje kupite v **Cerkijah pri A. Lipar**

Popust!

Če hočete biti v resnici dobro postreženi, se obrnite na prvo zlatarsko delavnico na Gorenjskem:

Prepričajte se: **B. RANGUS, KRANJ**
velika izbira ur, zlatnine, sre-
Nakup zlata in srebra brulne, očal, toplomerov itd.

Opanke sandale čevlje

in druge čevlarske izdelke dobiš najugodnejše na Rupi 7. Janko Perčič.

Janko Rant Kranj

Trgovina z deželnimi pridelki in mešanim blagom. Spirit in žganje v odprtih in zaprtih steklenicah. — Na drobno in na debelo.

Telefonšt. 65 — Brzjavni: RANT KRANJ

Kmetijska okrajna zadruga v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Največja vnovčevalna zadruga na Gorenjskem

Kupuje od svojih članov krompir, fižol in vse poljske pridelke po najvišjih dnevnih cenah.

Prodaja svojim članom umetna gnojila, cement, koruzo, semena, krmila, moko, motorje in vse specerijsko blago po najnižjih cenah.

Kmetovalci, bodite člani te zadruge!

Zahvala

Vsem, ki so nam izkazali pismeno ali ustmeno svoje sočuvstvovanje, ki so pokojnega gospoda župnika

Ivana Pibra

bivšega deželnega poslanca, častnega občana občine Bled, Bohinj in Gorje, odlikovanega z redom sv. Save in Jugoslovanske krone itd., obsuli s cvetjem in mu izkazali zadnjo čast pri pogrebu, se prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. g. dekanu dr. Francu Kimovcu, ki je opravil pogrebne obrede, in vsej številni duhovščini, ki je spremila svojega sobrata na zadnji poti, ministru n. r. ing. Sernecu, kranjskemu okrajnemu glavarju, senatorju dr. Rožiču in ostalim gospodom iz Ljubljane in Kranja ter končno vsej veliki množici naroda, ki je počastila nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Šenčur pri Kranju, 12. junija 1934.

Župni urad Šenčur.

Berite in širite „Gorenjca“!

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše.

Res

dobiš vsa mizararska dela

najceneje pri

Francu Perčiču, Rupa 30

Usnjarska in čevlarska zadruga

„Runo“

r. z. 30. 3. v Trziču

priporoča sledeče lastne in zato najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah
kozine za pletene sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovino,
galanterijsko usnje itd.
Obiščite nas!

Zahvala

Vsem, ki so nam izkazali pismeno ali ustmeno svoje sočuvstvovanje, ki so pokojnega dragega očeta, strica, tasta, starega očeta, gospoda

Vasilija Radionova

kozaškega divizijskega generala,

obsuli s cvetjem in mu darovali vence, mu skazali zadnjo čast pri pogrebu, se najpriščneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni pred vsem g. vojnemu ministru in ruskemu vojnemu predstavniku v Jugoslaviji za brzjavni izraz sožalja. Zahvaljujemo se ljubljanskemu g. proti, ki je opravil pogrebno opravilo, ljubljanskemu cerkvenemu pevskemu zboru, g. sreskemu načelniku, g. žandarmerijskemu majorju, g. županu, dr. Fajdigi, ki mu je lajšal ure trpljenja, vsem zastopnikom uradov in sol, vojaškim oblastem, orožništvu, graničarski četi, Sokolu, gasilnemu društvu, kranjski godbi za lepe žalostinke ter orožništvu in graničarski četi, ki so nosili pokojnika, končno vsem znancem in množici naroda, ki je počastila nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti.

KRANJ, 10. junija 1934.

Žal. rodbine Radionov, dr. Novoseljski, prof. Erdely, ing. Šulc.